

Mirosław Giętkowski

O polskiej artylerii po raz ósmy : konferencja naukowa w Toruniu

Przegląd Historyczno-Wojskowy 15 (66)/2 (248), 224-225

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polski, Holandii, Gruzji, Estonii, Republiki Południowej Afryki, Nigerii i Egiptu, jak również badacze niezależni. Wszystkie referaty wygłaszano w języku angielskim.

Ze względu na bardzo liczne grono prelegentów obrady konferencyjne podzielono tak, by w każdej z czterech sesji dziennych odbywało się po 5 paneli. Tematyka referatów była bardzo zróżnicowana – od ściśle historycznowojaskowych aż po wystąpienia związane z upamiętnianiem konfliktu oraz utrwalaniem świadectw uczestników wydarzeń. Zorganizowano łącznie 38 paneli tematycznych po 3–4 wystąpienia. W panelach dotyczących walk w Normandii w 1944 r. i wpływu działań wojennych na społeczeństwa miało miejsce odpowiednio 6 i 7 wystąpień, podzielono je zatem dodatkowo na dwie sesje. Niżej podpisany wystąpił z referatem pt. „Remembering Monte Cassino: The Memory of the Battle of the 2nd Polish Corps in Post-War Poland” (Wspominając Monte Cassino – pamięć o bitwie 2 Korpusu Polskiego w powojennej Polsce), wygłoszonym drugiego dnia obrad w panelu tematycznym „Monte Cassino”.

Udział w konferencji przedstawicieli środowisk naukowych wielu krajów pozwolił zapoznać się z ich punktem widzenia na różne aspekty największego konfliktu zbrojnego w dziejach świata. Szczególnie cieszyło to, iż w wystąpieniach dotyczących losów wielkiej koalicji w 1944 r. Powstanie Warszawskie postrzegane było jako jedno z najistotniejszych wydarzeń. W czasie obrad plenarnych zwracano uwagę na potrzebę pogłębienia badań nad wojną w Azji, zwłaszcza zaś przesunięcia akcentów badawczych historiografii zachodniej z walk między narodami zjednoczonymi a Japonią na dzieje japońskich okupacji na terenie Azji kontynentalnej. W tym kontekście podnoszono konieczność, mimo trudności, większego zaangażowania badaczy z krajów okupowanych przez Japonię, zwłaszcza Chin i Korei. Odpowiedzią badaczy australijskich i japońskich na ten postulat była deklaracja zorganizowania w połowie 2015 r. konferencji naukowej w Narodowym Uniwersytecie Australii w Canberze.

Jednocześnie należy stwierdzić, że wśród uczestników konferencji dał się wyraźnie odczuć niedostatek badaczy z państw byłego bloku wschodniego (koszta udziału w konferencji były wysokie). Dlatego należy podkreślić konieczność możliwie częstego publikowania wyników naszych dociekań w ważniejszych anglojęzycznych periodykach naukowych.

Jan Szkudliński

O polskiej artylerii po raz ósmy. Konferencja naukowa w Toruniu

Stowarzyszenie Miłośników Artylerii i Militariów (SMAiM) oraz Muzeum Wojsk Lądowych (MWL) w Bydgoszczy we współpracy z Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia (CSAiU) w Toruniu zorganizowało 13 maja 2014 r. VIII Konferencję naukową „Artyleria polska – historia – teraźniejszość – przyszłość (tradycje, myśl wojskowa, szkolnictwo artyleryjskie, technika i uzbrojenie)”.

Konferencję otworzył dr Mirosław Giętkowski, dyrektor Muzeum Wojsk Lądowych, członek Stowarzyszenia. Przypomniał on, że zapoczątkowujące cykl spotkanie naukowe odbyło się w 400-lecie pierwszego artyleryjskiego szkolenia w Rzeczypospolitej, które to szkolenie miało miejsce w Toruniu w 1607 r. Coroczne toruńskie spotkania badaczy

dziejów i miłośników artylerii obrosły już sporą tradycją i zaowocowały znaczącym dorobkiem naukowym, publikowanym w kolejnych tomach „Studiów Artyleryjskich”.

Merytoryczną część konferencji rozpoczęło wystąpienie prof. dr. hab. Waldemara Rezmery z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK) poświęcone rozbiciu Artyleryjskiej Grupy Uderzeniowej sowieckiej 16 Armii w sierpniu 1920 r. Występujący przedstawił również stan badań nad problematyką wojny polsko-rosyjskiej 1919–1921, a zwłaszcza działań na Pomorzu. Z kolei dr hab. Dariusz Radziwiłłowicz z Uniwersytetu Mazursko-Warmińskiego w Olsztynie przedstawił sylwetkę artylerzysty gen. bryg. Jana Medwadowskiego. Ukazał jego losy zarówno w armii rosyjskiej, jak i polskiej. Dr hab. Maciej Krotofil z UMK omówił problem wykorzystania oficerów kontraktowych nie-Polaków w artylerii polskiej w latach 1924–1939, skupiając przy tym uwagę na oficerach narodowości ukraińskiej oraz gruzińskiej. Dr hab. Juliusz Tym z Akademii Obrony Narodowej zaprezentował organizację, uzbrojenie i użycie artylerii 1 Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Scharakteryzował też sylwetki dowódców dywizyjnych jednostek artyleryjskich. Dr hab. Witold Jarno z Uniwersytetu Łódzkiego omówił dzieje X Brygady Artylerii w latach 1919–1921. Główny wątek swego wystąpienia referent przedstawił na tle problematyki organizacji, szkolenia i uzbrojenia artylerii polskiej w początkowym okresie jej formowania. Referat dr. hab. Michała Trubasa z Uniwersytetu Szczecińskiego dotyczył zagadnienia przygotowania wojsk rakietowych WP do wykonania uderzeń rakietowych. Artyleryjskie aspekty walk o Lwów w latach 1918–1919 były tematami wystąpień dr. Zbigniewa Moszumańskiego i mgr. Witolda Rawskiego z Wojskowego Biura Badań Historycznych Wojskowego Centrum Edukacji Obywatelskiej. Pierwszy omówił użycie artylerii polskiej w tych walkach, drugi zaś skoncentrował się na udziale w nich polskich pociągów pancernych. Problematyka wykorzystania artylerii w I wojnie światowej została zaprezentowana przez dwóch referentów. Pierwszy z nich, dr Jarosław Centek z UMK, omówił sposoby użycia artylerii w bitwie pod Gorlicami w 1915 r., drugi zaś, dr Zbigniew Zielonka z Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu (WSOWL) – budowę i użycie miotaczy Livensa jako chemicznej broni artylerii okopowej. Referat mgr. Mariana Białasa z Centralnej Biblioteki Wojskowej dotyczył z kolei organizacji, uzbrojenia i użycia polskiej artylerii samobieżnej w II wojnie światowej.

Problematyce artylerii współczesnej były poświęcone dwa wystąpienia: dr. Jacka Narlocha z WSOWL – o historii rozwoju bezpilotowych środków rozpoznania oraz ich wykorzystaniu w artylerii oraz dr. Łukasza Nadolskiego (MWL) – o użyciu środków obrony przeciwpancernej w wojnie domowej w Syrii. Drugi referent swoje wystąpienie wzbogacił prezentacją krótkich filmów dokumentalnych i fotografii.

Referat mgr. Piotra Dobrowolskiego z CBW dotyczył organizacji i funkcjonowania bibliotek wojskowych na obszarze Okręgu Korpusu nr VIII, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek i instytucji artyleryjskich.

Ze względu na brak czasu część referatów złożono do protokołu. Znalazły się tam m.in. teksty następujących autorów: dr. Mirosława Giętkowskiego – o przygotowaniu do działań i wykorzystaniu artylerii polskiej we wrześniu 1939 r.; dr. Piotra Ochocińskiego (CSAiU) – o organizacji i prowadzeniu rozpoznania w artylerii w Wojsku Polskim w latach 1918–1939, a także Jacka Bilskiego (SMAiM) – o dawnych i współczesnych środkach obrony przeciwpancernej w Wojsku Polskim.

Mirosław Giętkowski